

Biblioteksplan 2020-2024

HABO KOMMUN

Inledning

Habo kommuns vision är den hållbara kommunen för hela livet. Alla ska få plats och känna sig välkomna oavsett ålder, etniskt ursprung, kön eller religion. Utifrån denna vision har det prioriterade målet för Habo bibliotek tagits fram för mandatperioden. Målet är att biblioteket ska utvecklas till en mer attraktiv mötesplats för att på så sätt nå fler av dess invånare. För att göra det behöver biblioteket utvecklas i takt med hur omvärlden och användarnas behov förändras. För att nå och involvera nya användare ska biblioteket samarbeta med andra aktörer som arbetar nära dessa grupper, främst då målgrupper som är prioriterade i bibliotekslagen. Oavsett av vilken anledning användaren besöker biblioteket ska alla känna sig välkomna oberoende ålder, etnisk tillhörighet, kön, religion, nationalitet eller språk. I denna plan lyfts på vilket sätt Habo bibliotek ska arbeta för att inkludera alla och verka för demokrati, tillgänglighet, utbildning och digitalisering.

Bibliotekslagen (2013:801) slår fast att alla kommuner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Habo kommuns biblioteksplan 2020-2024 är ett strategiskt dokument som beskriver verksamheterna och dess framtida utmaningar utifrån ett antal prioriterade områden samt hur de ska nås. Planens innehåll ska vara kärnfullt och kortfattat så att den blir lätt att använda och blir ett verktyg för kommunens verksamheter.

Biblioteksverksamhet i Habo

Habo är en expanderande kommun med 12 433 invånare (dec 2019). Här är cirka en tredjedel av invånarna barn och unga mellan 0-18 år, vilket är fler barn än i den genomsnittliga kommunen. Det finns tretton kommunala förskolor och fem fristående förskolor samt fem grundskolor varav ett högstadium.

Habo bibliotek ligger i centralt belägna lokaler på torget och har öppet med bemanning 41 timmar i veckan och meröppet mellan klockan 07–22 varje dag. Biblioteket sorterar under fritids – och kulturnämnden.

Alla skolor har skolbibliotek som varierar i storlek och grad av bemanning. Tre av skolorna har fackutbildad personal och de övriga har lärarbibliotekarier. Den läsfrämjande verksamheten varierar i omfattning då det är stor variation på antalet timmar för ansvarig skol-/lärarbibliotekarie. På alla skolbibliotek utom ett är beståndet registrerat i ett digitalt lånesystem med

självbetjäning.

Styrdokument

I framtagandet av planen har dessa styrdokument använts:

- Bibliotekslagen (2013:801)
- Skollagen (2010:800)
- Regional biblioteksplan 2018-2020 Jönköpings län, en del av Regional kulturplan 2018-2020 Jönköpings län
- Läs- och litteraturfrämjandeplan för folkbiblioteken i Jönköpings län och Regionbibliotek Region Jönköpings län 2018-2022
- Demokratins skattkammare: Förslag till Nationell biblioteksstrategi
- Styrmodell Habo kommun 2020-2022

Bibliotekslagen (2013:801)

I § 2 formuleras folkbibliotekens uppdrag: ”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.” Biblioteken ”ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Skollagen (2010:800)

§ 36 Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Regional biblioteksplan 2018-2020 Jönköpings län, en del av Regional kulturplan 2018-2020 Jönköpings län

Den regionala biblioteksplanen utgår från tre verksamhetsområden:

- Biblioteksarenan
- Digital delaktighet och kompetens
- Läsfrämjande, berättelser och bildning

Läs- och litteraturfrämjandeplan för folkbiblioteken i Jönköpings län och Regionbibliotek Region Jönköpings län 2018-2022

Läs- och litteraturfrämjandeplanen är ett verktyg för folkbiblioteken i Jönköpings län och Regionbibliotek Region Jönköpings län för att uppnå visionen Jönköpings län – Ett län av läsare. Planen har tre fokusområden:

- Kvalitet och samverkan
- Biblioteksarenan

- Digital delaktighet och kompetens

Demokratis skattkammare: Förslag till nationell biblioteksstrategi

Regeringen har gett KB i uppdrag att ta fram ett förslag till nationell biblioteksstrategi. Förslaget lämnades över till regeringen den 7 mars 2019. I förslaget finns sex olika målområden och förslag till åtgärder för dessa. De olika målområdena är:

- Demokrati
- Tillgänglighet
- Utbildning
- Läsning
- Digitalisering
- Infrastruktur

Styrmodell Habo kommun 2020-2022

Målen är framtagna utifrån Habo kommuns politiska vision - *den hållbara kommunen för hela livet.*

Prioriterat mål	Utveckla biblioteket till en mer attraktiv mötesplats
Varför är detta mål prioriterat?	Nå fler målgrupper
Vad är problemet/utmaningen idag?	En stor andel av kommuninvånarna nyttjar inte biblioteket
Vilka konkreta effekter är önskvärda inom målområdet?	Fler besökare och bättre nyttjande av biblioteket och dess utbud
Valda strategier för måluppfyllelse	<ul style="list-style-type: none"> • Enkel och tillgänglig service • Ett varierat utbud som erbjuds utifrån önskemål och behov • Engagerad och handlingskraftig personal • Innovation och god marknadsföring
Prioriterade åtgärder för måluppfyllelse	Se verksamhetsområden i biblioteksplanen

Verksamhetsområden

1. Mötesplats

§ 6 Bibliotekslagen: Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteket ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Biblioteket i Habo ska vara en välkomnande mötesplats för alla människor, där besökarna kan läsa, samtala, studera, uppleva och delta i intressanta och relevanta programverksamheter. För att uppnå detta ska biblioteket samverka med andra aktörer i lokalsamhället, andra förvaltningar, studieförbund, föreningar och företag. Biblioteket vill också att invånarna i Habo ska känna sig delaktiga i utvecklandet av verksamheten och rummet.

Habo bibliotek vill:

- Anpassa verksamheten efter invånarnas behov och önskemål
- Samverka med studieförbund, föreningar och annan kommunal verksamhet att i samarbete med biblioteket, eller i egen regi, erbjuda evenemang och aktiviteter i biblioteket.

2. Medieförsörjning

7 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteket ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Alla ska ha möjlighet att ta del av den information som de önskar och behöver. Biblioteket ska arbeta för att det finns ett medieutbud av god kvalitet. Det ska vara brett, varierat och aktuellt. Det ska ständigt förnyas och kompletteras.

Habo bibliotek vill:

- Ta fram en medieförsörjningsplan

3. Digital delaktighet

6 § Bibliotekslagen: Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteket ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Idag krävs digitala kunskaper i allt högre grad, för att få ett jobb, för att kunna ta del av samhällets service eller för privata ändamål. Saknas den kompetensen är det stor risk att hamna i utanförskap. Riskerna ökar för digitala klyftor i samhället. Biblioteket har en viktig roll i att motverka ett digitalt utanförskap. För att biblioteket fortsatt ska vara relevant behöver det ständigt anpassa och utveckla sina digitala tjänster

och metoder i takt med att nya möjligheter uppstår. Samverkan med andra aktörer är av vikt för att kunna göra detta. Ständig kompetensutveckling krävs för att personalen ska ha aktuell kompetens inom till exempel medie- och informationskunnighet.

Habo bibliotek vill:

- Erbjudna och marknadsföra digitala tjänster i takt med att nya möjligheter uppstår
- Erbjudna invånare aktuell kompetens för digital delaktighet

4. Samverkan

14 § Bibliotekslagen: I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

Biblioteket behöver utnyttja sina resurser på ett än bättre sätt för att uppnå en jämlik och god biblioteksservice. För att uppnå det prioriterade målet som tagits fram på förvaltningsnivå krävs samverkan inom kommunens verksamheter, samt med föreningar och studieförbund men också över kommungränsen med andra bibliotek.

Samverkan sker i förvaltningen genom regelbundna träffar. Biblioteket representeras också i olika kommunala nätverk inom barn och utbildning och integrationsenheten samt i folkbildningsrådet där samtliga studieförbund finns representerade. Regionbibliotek Region Jönköpings län erbjuder stöd för kompetensutveckling och utvecklingsarbeten.

Habo bibliotek vill:

- Utveckla samverkan inom förvaltningen
- Hitta samverkansmöjligheter med bibliotek utanför kommunens gräns

5. Tillgänglighet

4 § Bibliotekslagen: Biblioteket i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Bibliotekslagen: Biblioteket i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken

och svenska, och
3. lättläst svenska.

6 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Demokratiens skattkammare förklarar tillgänglighet på biblioteken så här: Att alla människor har tillgång till bibliotek är väsentligt och en grund för bibliotekens legitimitet. Tillgängligheten till biblioteksverksamheternas innehåll, tjänster och lokaler ska vara god och jämlik. Begreppet ska förstås ur följande aspekter: fysisk, kognitiv, språklig, kunskapsmässig, psykosocial, administrativ och ekonomisk tillgänglighet.

Biblioteket ska vara tillgängligt för alla men ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna samt personer med annat modersmål än svenska. På Habo bibliotek ska medier erbjudas utifrån alla personernas olika behov och förutsättningar för att värna om lusten till läsning och intresset för litteratur och bildning.

Sedan 2016 erbjuder biblioteket meröppet för att fler ska ha möjlighet att komma till biblioteket. Meröppet är en uppskattad service av Habo kommuns invånare, fler och fler skaffar tjänsten. Biblioteket behöver använda resurserna på ett bättre sätt och utnyttja möjligheterna med meröppet för att på det sättet erbjuda mer läsfrämjande verksamhet både i biblioteket men också uppsökande för att nå fler potentiella användare ute i kommunen.

Habo bibliotek vill:

- Marknadsföra bibliotekets tillgängliga medier.
- Utveckla samverkan med omsorgen, integrationsenheten samt andra relevanta aktörer för att erbjuda en jämlik biblioteksservice.
- Utveckla den uppsökande verksamheten.
- Marknadsföra bibliotekets e-tjänster.
- Utveckla sin förmedlande roll under meröppet-verksamhet.
- Använda meröppets möjligheter för uppsökande verksamhet.

6. Barn och unga

8 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

Biblioteket vill arbeta för att involvera barn och unga i utvecklandet av biblioteksverksamheten, alla ska få

plats och känna sig välkomna. Pedagoger och andra vuxna som finns nära barn och unga är viktiga ambassadörer för biblioteket. Fler barn och unga ska få möjlighet att upptäcka biblioteket och lusten till läsning och delta i läsfrämjande och kulturell verksamhet.

Habo bibliotek vill:

- Utveckla verksamheten tillsammans med barn och unga.
- Erbjuder läsfrämjande verksamhet för barn och de vuxna som finns nära barn.
- Utveckla den uppsökande verksamheten för barn och unga.
- Utveckla samverkan för att nå unga.

Skolbiblioteksplan

Kommunens skolbibliotek ska vara pedagogiska redskap för undervisning och lärande. De ska vara en resurs av hög kvalitet som är en väl integrerad del av skolans verksamhet. Skolbiblioteksverksamheten ska i största möjliga mån vara likvärdig på skolorna. Verksamheten ska anpassas till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Skolbiblioteken i Habo vill:

- Att skolbiblioteken ska innehålla ett attraktivt och relevant mediebestånd.
- Att respektive skola upprättar en verksamhetsplan som ska vara kopplad till skolans styrdokument.
- Att det på respektive skola finns en ansvarig bibliotekarie eller lärare med tid avsatt för att fullfölja skolbiblioteksuppdraget i enlighet med biblioteksplan och verksamhetsplan.
- Att skolbiblioteken har självbetjäning för att frigöra tid för skolbiblioteksansvarig personal att vara en pedagogisk resurs.
- Att skolbiblioteken ska samverka sinsemellan samt med folkbiblioteket.

Kvalitetsarbete

Biblioteket ska erbjuda serviceinriktad, lyhörd och professionell personal. Personalen fyller ständigt på kompetenser för att upprätthålla en god biblioteksservice. Habo bibliotek ska samverka med andra bibliotek och aktivt delta i utvecklingsarbeten tillsammans med Regionbibliotek Region Jönköpings län.

Habo bibliotek vill:

- Kontinuerligt kompetensutveckla personalen.
- Att personalen lär genom att reflektera och ha kunskapsutbyte. Vi ska pröva, följa upp, utvärdera och utveckla.

Framtagandet av planen har skett genom flera spår, dels har en förslagsvägg varit uppsatt i bibliotekets entré där allmänheten har haft möjlighet att delge sina förslag och idéer, dels har samtal förts med ansvariga på barn – och utbildningsförvaltningen, integrationscoach vid integrationsenheten, aktivitets- och frivilligsamordnare inom socialförvaltningen. Under arbetets gång har hela bibliotekspersonalen varit involverad, samtal har också förts med Regionbibliotek Region Jönköpings län.

Skolbiblioteksplanen har tagits fram i skolbiblioteksgruppen som består av skolbibliotekarie eller lärarbibliotekarie från respektive skola.

Biblioteksplanen revideras under hösten 2024. För varje år kommer en verksamhetsplan att skrivas som utgår från biblioteksplanen och som utvärderas vid årets slut.

